

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ เป็นวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) ที่เน้นกระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงต้องใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสหวิธีการ (Mixed Method Research) ซึ่งใช้ทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยในขั้นตอนก่อนและหลังผลิตราย ได้ทำการสำรวจ (Survey) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ และสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) กับกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ รายการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบแบบสามเส้าเชิง (triangulation) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยเชิงคุณภาพ และในขั้นตอนหลังผลิตรายการได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มบุคคลทั้งชายและหญิง อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นชนชั้นกลางของสังคม อยู่อาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุสังกัดเขตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

รูปแบบและขั้นตอนในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative Research) เน้นการกระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ

ดังนั้นรูปแบบและขั้นตอนในการวิจัยสอดคล้องกับกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Pre-Production)
2. ขั้นดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production)
3. ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation)

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Pre-Production)

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ การทำแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ รวมถึงทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) สำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จากนั้นรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ ซึ่งประกอบไปด้วยการกำหนดหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การกำหนดแนวคิดเกี่ยวกับรายการ หมายถึง ความคิดที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอผ่านรายการโทรทัศน์ ซึ่งในงานวิจัยนี้มีแนวคิดในการผลิตรายการคือ การใช้กิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของรายการ หมายถึง ความต้องการในการผลิตรายการ หรือประโยชน์ในการผลิตรายการที่ผู้ชมได้รับหลังจากที่ได้รับชมรายการ ซึ่งในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการ เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ
3. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของรายการ หมายถึง กลุ่มผู้ชม โดยในงานวิจัยนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นกลุ่มบุคคลทั้งชายและหญิง อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นชนชั้นกลางของสังคม
4. การกำหนดรูปแบบรายการ หมายถึง ลักษณะการนำเสนอรายการที่มีความแน่นอน เช่น ระยะเวลาในการออกอากาศ, ความบ่อยในการออกอากาศ ฯลฯ

5. การกำหนดวิธีการนำเสนอรายการ หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระของรายการ เช่น การสัมภาษณ์, ละคร, พิธีกรนำเสนอเนื้อหาเอง ฯลฯ
6. การกำหนดเนื้อหาสาระในรายการ หมายถึง เนื้อหาในแต่ละตอนที่ผู้ชมรายการจะได้รับชม โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิด วัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายของรายการ

โดยหลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการเขียนบทรายการโทรทัศน์เป็นจำนวนทั้งหมด 12 ตอน ซึ่งมีความสอดคล้องแนวคิด รูปแบบ การนำเสนอ และกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และเข้าสู่กระบวนการบรรณาธิการรายการ ในการประชุมทีมงาน เพื่อคัดเลือกตอนที่จะนำมาผลิตในงานวิจัยการสร้างสรรครายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุขึ้นจริง เป็นจำนวน 2 ตอน โดยคัดเลือกจากเนื้อหารายการของทั้งสองตอนต้องมีความน่าสนใจ ชวนให้ผู้ชมติดตาม และแสดงถึงแนวคิดและรูปแบบของรายการอย่างชัดเจน เพื่อสังเกตความต่อเนื่องในการรักษาเอกลักษณ์แนวความคิดและรูปแบบรายการโทรทัศน์ที่ได้ผลิตขึ้น แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองตอนนั้นจะต้องให้อรรถรสในการรับชมที่มีเสน่ห์แตกต่างกัน

ทั้งนี้หลังจากที่ทำการเลือกตอนที่ผลิตได้แล้ว ในลำดับต่อไปจะเป็นการเตรียมความพร้อมในส่วนต่างๆ เช่น การติดต่อแขกรับเชิญ การติดต่อสถานที่ถ่ายทำ การจัดเตรียมเสื้อผ้า และวัสดุประกอบรายการ เป็นต้น เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production)

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะทำการวางแผนร่วมกับทีมงานเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการถ่ายทำรายการจริง จากนั้นจึงเริ่มการดำเนินการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะทำการเขียนรายงานการดำเนินงานในขั้นตอนการผลิตอย่างละเอียด ทั้งในช่วงการวางแผนกับทีมงาน วิธีการเตรียมความพร้อมก่อนถ่ายทำจริง และขั้นตอนในการดำเนินการถ่ายทำ ซึ่งในการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์จะประกอบไปด้วยการถ่ายทำทั้งหมด 2 ตอน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการเขียนรายงานในขั้นตอนนี้ทั้งในการอธิบายวิธีการดำเนินงาน และเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ 2 ตอน เพื่อนำไปสู่การตอบปัญหาคำถามวิจัยในหัวข้อ

กระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation)

ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการนำเทปบันทึกการถ่ายทำรายการโทรทัศน์เข้าสู่กระบวนการตัดต่อ เพื่อจัดลำดับการนำเสนอรายการให้เป็นไปตามบทรายการโทรทัศน์ที่ได้เขียนไว้ โดยมีการใช้เทคนิคในการตัดต่อเพื่อให้รายการมีความน่าตื่นตาตื่นใจ น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การใช้ภาพเคลื่อนไหว การผสมเสียงดนตรี การใส่คำบรรยาย เป็นต้น ทั้งนี้ในกระบวนการดังกล่าว จะทำควบคู่ไปกับกระบวนการตรวจสอบเพื่อให้รายการโทรทัศน์ทั้ง 2 ตอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ

หลังจากนั้นทำการประเมินผลรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุเป็นจำนวน 2 ตอน โดยทำการเปิดเทปรายการโทรทัศน์ดังกล่าวให้กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุได้รับชม และทำการประเมินผลภายใต้ขอบเขตการตอบปัญหานำวิจัยในหัวข้อทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างไร พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุหลังจากที่ได้รับชมรายการโทรทัศน์ดังกล่าว มารวบรวมเป็นข้อมูลในการประเมินผล และนำวิเคราะห์เพื่อนำเสนอเป็นผลการวิจัยต่อไป

เครื่องมือในการวิจัย

แบ่งเครื่องมือในการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Pre-Production) ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเป็นผู้ตอบ แบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administration) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ และอื่นๆ

ส่วนที่2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้สูงอายุ

ส่วนที่3 คำถามเกี่ยวกับความต้องการในเนื้อหา รูปแบบ และการนำเสนอรายการโทรทัศน์ และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. การสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ซึ่งมีคำถามเกี่ยวกับความต้องการในเนื้อหา รูปแบบ และการนำเสนอในเชิงลึก เช่น รายการโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชื่นชอบ เหตุผลของการชื่นชอบรายการโทรทัศน์ ข้อเสนอแนะในรายการโทรทัศน์โดยทั่วไป เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) สำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งมีคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการผลิตรายการสำหรับผู้สูงอายุ โดยเน้นการให้คำแนะนำทางด้านเทคนิคในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น เทคนิคที่ควรนำมาใช้ในการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างไร รูปแบบรายการโทรทัศน์สำหรับผู้สูงอายุควรเป็นอย่างไร เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production)

1. บทรายการโทรทัศน์ จำนวน 2 ตอน

2. อุปกรณ์ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ซึ่งได้แก่ กล้องโทรทัศน์ จำนวน 2 ตัว เทปโทรทัศน์ จำนวน 1-2 ม้วน ไมโครโฟน จำนวน 2-3 ตัว อุปกรณ์ไฟ ซึ่งประกอบไปด้วย โคมไฟฟ้า และขาตั้งไฟ จำนวน 2 ชุด

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation)

1. เทปบันทึกการทบทวนที่บันทึกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอจำนวน 2 ตอน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administration) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ และอื่นๆ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ชมรายการโทรทัศน์ และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

3. การสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ โดยมีคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้สูงอายุในเชิงลึกหลังจากที่ได้ชมรายการโทรทัศน์ เช่น ชอบเนื้อหาของรายการหรือไม่อย่างไร ชอบรูปแบบในการนำเสนอหรือไม่อย่างไร ชมรายการแล้วก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่อย่างไร สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่อย่างไร เป็นต้น

4. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) สำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ โดยมีคำถามเกี่ยวกับข้อดี และข้อควรปรับปรุงแก้ไขสำหรับการผลิตรายการ เช่น รูปแบบ เนื้อหา การนำเสนอของรายการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร รายการมีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุหรือไม่อย่างไร รายการควรปรับปรุงในรูปแบบหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

การควบคุมคุณภาพเครื่องมือ

เนื่องจากเครื่องมือในการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนั้นในการควบคุมคุณภาพเครื่องมือจึงได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Pre-Production) ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administration)
2. การสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ
3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์

ในขั้นตอนนี้สามารถควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยได้ โดยการตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ หลังจากผู้วิจัยได้ทำการตั้งคำถามสำหรับแบบสอบถาม (Questionnaire) คำถามสำหรับการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) และคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview)

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production) ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. บทรายการโทรทัศน์ จำนวน 2 ตอน
2. อุปกรณ์ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ซึ่งได้แก่ กล้องโทรทัศน์ จำนวน 2 ตัว , เทปโทรทัศน์ จำนวน 1-2 ม้วน ไมโครโฟน 2-3 ตัว อุปกรณ์ให้แสงสว่าง ซึ่งประกอบไปด้วยโคมไฟฟ้า และขาตั้งไฟ จำนวน 2 ชุด

ในขั้นตอนนี้สามารถควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยซึ่งได้แก่ บทรายการโทรทัศน์ จำนวน 2 ตอน โดยการตรวจสอบเนื้อหาและรูปแบบของบทรายการโทรทัศน์ว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของรายการโทรทัศน์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ จากการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและทีมงานการผลิต และสำหรับอุปกรณ์ในการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ จะได้รับการตรวจสอบว่าอยู่ในสภาพดีพร้อมนำไปใช้งานจากทีมงานผู้ผลิตรายการโทรทัศน์

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation) ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เทปบันทึกการทอล์กโชว์ เป็นจำนวน 2 ตอน
2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-administration)
3. การสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ
4. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) สำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายการทอล์กโชว์ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ

ในขั้นตอนนี้สามารถควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยซึ่งได้แก่ เทปบันทึกการทอล์กโชว์จำนวน 2 ตอน โดยการตรวจสอบเนื้อหาและรูปแบบของรายการทอล์กโชว์ว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของรายการทอล์กโชว์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ จากการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและทีมงานการผลิต

สำหรับการควบคุมคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยซึ่งได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire), การสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) ทำได้โดยการตรวจสอบความถูกต้อง และความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ หลังจากผู้วิจัยได้ทำการตั้งคำถามสำหรับแบบสอบถาม (Questionnaire) คำถามสำหรับการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) และคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการผลิตรายการทอล์กโชว์ (Pre-Production)

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน 3 เดือน โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
2. ทำการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมรายการทอล์กโชว์ และความต้องการรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการในการนำเสนอรายการทอล์กโชว์จากกลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus group) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ออกแบบสอบถาม (Questionnaire) และคำถามการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus group) เกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ และความต้องการรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการในการนำเสนอรายการโทรทัศน์

2.2 ทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ และความต้องการรูปแบบ เนื้อหา และวิธีการในการนำเสนอรายการโทรทัศน์ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยดังกล่าว สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน

3. ทำการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้ในรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ ในกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ออกแบบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ สำหรับรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ

3.2 ทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้สำหรับรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ จากกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 3 คน

4. ออกแบบรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ และทำการเขียนบทรายการโทรทัศน์ทั้งหมด 12 ตอน จากนั้นเข้าสู่กระบวนการบรรณาธิการรายการ ในการประชุมทีมงาน เพื่อคัดเลือกตอนที่ให้นำมาผลิตซึ่งทางทีมงานได้มีมติว่าจะทำการผลิตรายการโทรทัศน์เชิงสุนทรีย์เพื่อสุขภาวะ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 2 ตอน

5. ดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อใช้สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ทั้ง 2 ตอน เช่น การติดต่อแขกรับเชิญ การติดต่อสถานที่ถ่ายทำ การจัดเตรียมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและวัสดุประกอบรายการ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production)

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 เดือน โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วางแผนก่อนการดำเนินการถ่ายทำรายการเพื่อเตรียมความพร้อม โดยเป็นการทบทวนประเด็นเนื้อหาและรูปแบบของรายการในแต่ละตอนเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันของทีมงาน รวมไปถึงการนัดหมายเวลาและสถานที่
2. ดำเนินการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ตอนที่ 1
3. ดำเนินการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ ตอนที่ 2

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation)

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน 2 เดือน โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นำเทปที่บันทึกรายการโทรทัศน์เข้าสู่กระบวนการในการตัดต่อและจัดลำดับการนำเสนอรายการให้เป็นไปตามบทรายการโทรทัศน์ และนำไปตรวจสอบเพื่อได้รายการโทรทัศน์ จำนวน 2 ตอน ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ
2. ทำการสอบถามทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 2 ตอน และสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุจำนวน 3 คน หลังจากที่ได้รับชมรายการโทรทัศน์

- 2.1 ออกแบบสอบถาม (Questionnaire) และคำถามการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus Group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ และทำการเก็บข้อมูลทัศนคติ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ 100 คน ที่ได้ชมรายการโทรทัศน์
- 2.2 ออกแบบคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth-Interview) และทำการข้อมูลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุจำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากงานวิจัยประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ส่วนคือ 1. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้การลงรหัสเพื่อใช้ในการจัดกลุ่มทั้งนี้ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลคุณภาพก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล และ 2. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้โปรแกรม SPSS เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลใน 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. ขั้นก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Pre-Production) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสนทนาเป็นกลุ่ม (Focus group) สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth-Interview) สำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ
2. ขั้นดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production) เป็นวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกในขั้นตอนดำเนินการถ่ายทำรายการโทรทัศน์จำนวน 2 ตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ

3. ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากการจัดบันทึกในการดำเนินการติดต่อรายการโทรทัศน์จำนวน 2 ตอน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายการ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ และข้อมูลที่ได้รับจากการรับชมรายการโทรทัศน์ที่จำนวน 2 ตอนของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ, กลุ่มผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ และผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ชมรายการโทรทัศน์เชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ

ทั้งนี้ในการประเมินผลการผลิตรายการโทรทัศน์ในหัวข้อความพึงพอใจในด้านต่างๆและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการโทรทัศน์“รุ่นใหญ่ หัวใจศิลป์” มีเกณฑ์ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูลจากค่าทางสถิติที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ชมรายการโทรทัศน์ ดังต่อไปนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ดีที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ดี
- คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลและผลการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยได้แก่การเขียนพรรณนา (Descriptive Writing) และการแสดงผลข้อมูลทางสถิติ ซึ่งประกอบไปด้วยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง และการอภิปรายผล โดยมีการนำเสนอข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบและขั้นตอนในการวิจัยที่แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนเช่นเดียวคือ

1. ขั้นก่อนการผลิตรายการโทรทัศน์ (Pre-Production)
2. ขั้นดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ (Production)

3. ขั้นหลังการผลิตรายการโทรทัศน์ (Post-Production) และการประเมินผลรายการโทรทัศน์ (Production Evaluation)

ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูลเป็นไปเพื่อทำการตอบปัญหานำวิจัยในหัวข้อกระบวนการสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ และหัวข้อทัศนคติ และความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่ได้ชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอกิจกรรมเชิงสุนทรีย์เพื่อส่งเสริมสุขภาวะสำหรับผู้สูงอายุ